

Hármas jubileum a Frim iskolában

Mozgalmas tanévet tudhat maga mögött iskolánk, a szombathelyi Frim Jakab Általános Iskola. Az eltérő tantervű intézmény tantestülete rendkívül változatos programokat szervezett tanulói számára az elmúlt hónapokban.

2001. november 12-én volt az első rendezvényünk. Megyei vers- és prózamondó versenyt szerveztünk. Ezen 56, tanulásban akadályozott gyermek vett részt, akik a megye tíz intézményéből neveztek a versenyre. Rendkívül értékes produkciókat hallhattunk, melyeket *Balogh József* szombathelyi költő vezetésével rangos zsűri értékelt.

Az első alkalommal lebonyolított rendezvényt hagyományteremtő szándékkal szerveztük és a következő tanévtől „Kincskereső” címmel hirdetjük meg. Úgy véljük, hogy ezek között a gyermekek között is lelhetünk „kincsre”.

Február hónapban énekversenyt szerveztünk. Tanulóink szép számmal neveztek be a megmérettetésre. Magyar népdalokat, gyermekdalokat, illetve a cigány folklór dalait hallhattuk előadásukban.

A következő fontos esemény a március 15-i ünnepélyt követte. *Simon Gyula* szombathelyi nyugdíjas elkészítette iskolánk részére az aradi vértanúk portréit. A 13 plakettet tartalmazó emléktábla avatása az alkotó jelenlétében történt meg. Iskolánk közössége hálásan megköszönte önzetlen felajánlását.

Március 18-a volt a következő alkalom, amikor tanulóink ismét rangos rendezvényen vehettek részt. A Megyei Pedagógiai Intézet által szervezett, és az „Ilyenek vagyunk” Alapítvány támogatásával lebonyolított kulturális bemutatón szerepelhettek tanulóink. Az irodalmi szakkör tagjai a Csontos Szigfrid c. dramatizált Móra-művet mutatták be nagy sikerrel. Emellett még egy másik csoportunk is szerepelt egy zenés jelenettel, „Álom” címmel.

A következő esemény a „Mi iskolánk” c. rajzpályázat meghirdetése. A pályázatra a tanulók sok szép, érdekes rajzot készítettek. Ezekben a képekben a gyermekek megjelenítették iskolánk épületét, tantermeket, valamint azokat az eseményeket, programokat, amelyeket átéltek az elmúlt hónapok során. Így láthattunk alkotásokat a farsangról, a hagyományosnak számító Frim Jakab-napi rendezvényekről, sporteseményekről, karácsonyi ünnepélyekről, Miku-

lás-ünnepségről. A legjobb pályaműveket szakértő bevonásával értékeltük és díjaztuk is. Ezekből a képekből, illetve az év során készített egyéb rajzokból, festményekből kiállítást rendeztünk.

Április 30-án iskolánk felső tagozatos tanulói nevelőik kíséretében Körmentre utaztak. A kirándulás keretében megkoszorúzták az iskola névadójának szülőháza helyén álló lakóházon elhelyezett emléktáblát. A helyi önkormányzat, illetve az eltérő tantervű iskola nevelői és tanulói szép megemlékezést szerveztek abból az alkalomból, hogy 150 éve, 1852. május 1 -jén született *Frim Jakab*, az első értelmi fogyatékosokat nevelő intézet létrehozója, megalapítója. Iskolánk nevében diákönkormányzatunk képviselői helyezték el a megemlékezés koszorúját az emléktáblánál.

Május elején kerül megrendezésre városunkban a „Testvérműzsák” c. rendezvény. Ezen már évek óta sikerrel veszünk részt. Az idei évben is bemutattuk a kerámiaszakkör kis „művészeinek” munkáit, illetve a technika- és rajzóránkon, napközis foglalkozásokon készült alkotásokat.

Rendezvénysorozatunk fő programjára május 24-én került sor. E napon nagyszabású ünnepséget szerveztünk. A rendezvény keretében hallhattunk verseket, meséket, magyar és cigány népdalokat. Két csoport gyermekjátékokat, körjátékokat mutatott be, valamint Petőfi Sándor János vitézből is megjelentettek egy részt a 6. osztályosok. A műsort közös énekléssel kezdtük és fejeztük be, melynek keretében iskolánk indulóit énekeltük el. A tantestület jóhangú tagjai – volt kollégákkal kiegészülve – egy háromszólamú művet adtak elő.

Az ünnepségnek, illetve az eseménysorozatnak különleges alkalmat három évforduló adott. Ezekről a műsor után *Csonka Imre* igazgató tájékoztatta a megjelenteket. Mint ismertetőjében elmondta: 1922-ben jött létre Szombathelyen a városi kisegítő osztály, a Dunántúlon elsőként. 1932-ben önálló iskola lett. 1991-ben átadásra került a jelenlegi iskolaépület, amely minden igényt kielégít. 1852-ben született *Frim Jakab*, aki az intézmény névadója. Az elmúlt 80 év sok küzdelme után e hármas évforduló fémjelzi azt a nehéz tevékenységet, amelyet az iskola a fogyatékosokért folytatott, és a jövőben is folytatni kíván.

A megemlékezés után rövid köszöntőt mondott *Heckenast Gusztáv*, az önkormányzat oktatási osztályának vezetője, majd sor került az iskolánkat levéllel, illetve távirattal köszöntők gondolatainak felolvasására. Ezt követően tantestületünk köszöntötte *Csonka Imre* igazgató urat abból az alkalomból, hogy 30 éve áll intézményünk élén.

Ezután került sor azoknak a kiállításoknak a megnyitására, amelyeket iskolánk pedagógusai hoztak létre. Az iskolatörténeti kiállításon az elmúlt 80 év re-

likviát mutattuk be. A gyermekek munkáiból is rendeztünk bemutatót. Ezen a legkülönbözőbb technikákkal készült tárgyakat, képeket, rajzokat, kézimunkákat, kerámiatárgyakat láthattunk. E kiállítás anyaga kollégáink több éves munkájának eredménye. Ezenkívül bemutattuk még a 2001/2002-es tanév eseményeit képekben, újságcikkek segítségével. Egy másik tablóról pedig megismerhették az érdeklődők iskolánk névadójának életrajzával illetve munkásságával kapcsolatos dokumentumokat is.

Az eseményre meghívtuk fenntartóinkat, a város vezetőit, a társintézmények képviselőit, nyugdíjas kollégáinkat, intézményünkben korábban dolgozókat, valamint segítőinket, támogatóinkat is.

Elmondhatjuk, hogy egy tartalmas, emlékezetes évet tudhatunk magunk mögött, mellyel méltóképpen emlékeztünk meg e jeles évfordulókról, és tettük emlékezetessé tanulóink és a magunk számára is.

Rendezvényeink létrejöttéhez anyagi támogatásával hozzájárult Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata, valamint az Igazságügyi Minisztérium korábbi politikai államtitkára, *dr. Hende Csaba* úr. Köszönet a segítségért!

Csonka Imre

Hírek a Seneca Beszéd Stúdió életéből

A beszéd elsivárosodásának, képzés- és használatbeli torzulásának számos tanújele lelhető fel napjaink közlésében. A tartalmi csökevényesedés mellett a hangzó formán is tetten érhető a nyelvi normák áthágása. A beszédhangok megrövidítése nemcsak tempógyorsulással jár együtt, hanem új hangtípusok jelennek meg a beszédben; a képzési idő rövidülésével „egyszerűsödik” az artikuláció, megszűnik az ajakkerekítés, a tiszta, markáns hangzóformálást egy lazább, petyhüdtőbb artikuláció váltja fel.

A beszéd minőségéért, a hitelesebb kommunikációért felelősséget érző kezdeményezések között rangos helyet vívott ki magának a Seneca Stúdió, amelyet alapítványi támogatással *Schmidtné Balás Eszter* hozott létre, s amelynek ma is vezetője.

A Stúdió 2002. május 11-én a beszédtechnikát tanító tanárok és az érdeklődők részvételével fórumot tartott *Beszéd, kommunikáció, kultúra* címmel. A címben feltüntetett témakörrel a Stúdió vezetője tartott átfogó előadást. Gondolatmenetének vázát ekként foglalhatjuk össze: Hogy az első benyomások mennyire fontosak, azzal sokan tisztában vagyunk. Azzal már kevesebben, hogy milyen jelentősége van ebben a hangunknak, annak, miként mondjuk azt, amit közölni, divatos szóval kommunikálni szeretnénk. *Körmendy András* üzletember A Seneca „diákja” voltam címmel számolt be an-

nak a beszédkursusnak a munkájáról, amelyben többedmagával vett részt. Úgy érzi, nemcsak tanult, de tartósan alkalmazni is tudja az elsajátított „fogásokat”. A beszédtechnika oktatása Magyarországon – ezzel a címmel tartotta előadását *Fehérné Kovács Zsuzsa*. Számos adattal fűszerezett előadása alapján tényleges helyzetképet rögzíthetett magában a hallgatóság. Az ebédszünet után *Philippine Waisvisz* tolmácsolással elhangzott előadása az interkulturális kommunikáció témakörében kalauzolta el a hallgatóságot. A műhelymunka keretében két gyakorlatilag is nagyon fontos beszámoló hangzott el. *Fort Krisztina*: Beszédállapot felmérése és elemzése felnőtteknél, *Ságodi Gabriella*: A beszédtanár szerepe a színész felkészítésében. – Mindent egybevetve: az ilyen kezdeményezések bizonyosan erjesztői lesznek a beszéd tisztaságáért folytatott mozgalomnak.

„Az igazság beszéde cícomátlan” (*Seneca gondolatai a beszédről*)

A névválasztás kötelez; az utókort a névadó iránti kötelezettségvállalás és szellemi kötődés vezérli, megszabja a nevet viselők tevékenységét. Amikor nevet választunk, egyúttal példaképet is választunk. A Seneca Beszéd Stúdió névvállalása alkalmat ad arra, hogy az ókori bölcs tanításaiból néhány gondolatot felidézzünk a beszéd használatának maximáiról.

Az államférfiüként, tragédiák szerzőjeként, gondolkodóként ismert *Annaeus Seneca* a római birodalom egyik tartományából, Hispániából került Rómába, az itt élt nagynénje neveltette, taníttatta, segítette a fiatal férfiút, aki mint törvényszéki szónok csakhamar magára vonta a zsarnok Caligula császár haragját. Miután visszatért a száműzetésből, rábízták a gyermek Néro neveltetését, praetori rangot is szerzett, ezzel a császári udvar egyik legfontosabb emberévé vált. Elsősorban neki köszönhető, hogy Néro uralkodásának első éveit áldások voltak a birodalomra. Közelegve 70. életévéhez, Néro kényszerítésének engedve önkézeivel vetett véget életének. Életének egyik nagy tanulsága, hogy ha módja volt rá, jóra használta befolyását. Válságba kerülve inkább a mártírimumot választotta, mint a megalkuvást. Államférfiüként és bölcsként is tevékenységét, gondolkodásmódját a sztoikus filozófia humánus, emberközpontú szemléletének eszméi hatották át.

Idős korában készült portréja, amely egyetlen ismert képmása, egy előkelő és gazdag államférfiúnak a világ felé fordított arcát, nem pedig a lelkiismeretével viaskodó belső énjét mutatja.

A belső szabadságra törekvő ember moralizáló stílusa figyelhető meg a beszéd természetét magyarázó megfogalmazásaiban. Talán a leggyakrabban idézett kijelentése a beszéd és a lélek közötti mély összefüggésre vonatkozik: „A

beszéd a lélek szépsége (tükre, kultúrája)”. Az Erkölcsei levelekben írja: „Ezért legyen a lélekre gondod: tőle jön a gondolat, tőle a szavak, tőle kapjuk a tartást, az arckifejezést, a járásmódot. Ha a lélek ép és egészséges, a stílus is erőteljes, szilárd, férfias; ha a lélek megsérül, elterül, minden más utánazóduul”. Akár a beszéd finomítására, akár – súlyosabb esetben – javítására, gyógyítására gondolunk, jusson eszünkbe a filozófus értelme. A beszéd nem értelmezhető csupán fiziológiai műveletként; a beszéddel kapcsolatos *technika* szó ne csábítson gépies, mechanisztikus megoldásokra. Érdemes felidézünk *Senecának* azon tanácsait is, amelyek a korunkban szívesen használt maxima elnevezésekhez kapcsolódnak. A beszéddel mint viselkedésformával szemben támasztott követelmények egyike, amelyet így fogalmazott meg *Seneca*: „Csúnya dolog másként beszélni és másként érezni, mennyivel csúnyább másként írni és másként beszélni”. Másutt ez olvasható: „A bölcsesség legfőbb tisztje és tanújele, hogy a tettek a szavakkal összecsengjenek”. A beszédhasználat sztoikus érényei közé tartozik a szelidség; a beszédben fejeződjék ki a másik ember tisztjele. Ennek ápolására és a sértések elkerülésére az ókori bölcs aranszabálya: „Bármit akarsz mondani, mielőtt másnak mondanád, előbb mondd magadnak”. Az elhidegült-elridegült világ elleni legjobb gyógyszerek egyike szintén összefügg *Seneca* tanácsaival: „Mi sem kellemesebb, mint egy olyan barát, akivel úgy mersz beszélgetni, mint önmagaddal”. Mennyi bajtól óvna meg az ember magát, ha gyakrabban idézné fel önmagának a bölcs mondást: „gyakrabban használd a füledet, mint a nyelvedet!”.

A társadalom életén belüli kommunikáció, a társadalmi üzenetváltás rendszerét, szerveződését tekintve az emberi testet behálózó érrendszerhez hasonlítható. Ha bárhol a szervezetben vérellátási zavarok mutatkoznak, az emberi test egésze betegszik meg. Ugyanígy, ha hamis a társadalom életén belüli információáramoltatás, ha a társadalom tagjai ellentmondást tapasztalnak a szavak és a valóság között, a társadalom is „megbetegszik”, szertefoszlik a bizalom. A jelenség – úgy látszik – *Seneca* idejében is ismert volt, mert ezt írja a Vigasztalások c. munkájában: „... mint ahogy mindenkinek a cselekvése hasonlít a kifejezéséhez, úgy a kifejezés mód is utánozza az erkölcsöket. Az általános kicsapongás jele a féktelen stílus, amely nem csak egy-két esetben fordul, hanem tömegessé válik, mert szívesen látják és el is fogadják”. A társadalmi közérzet és a társadalomban létrejövő kommunikáció között sokszor nehezen felismerhető kölcsönhatás van. *Seneca* tanításai a beszéd, az erkölcs, a közmoral, a közérzet és a közéleti tisztaság közötti kapcsolatok figyelembevételére intenek.

Ne feledkezzünk meg azokról a tanításokról sem, amelyek a pedagógiai gyakorlat egyik, talán a legfontosabb vezérelvére világítanak rá. *Seneca* nevelésre vonatkozó útmutatása – „Hosszú az út a tanácson, rövid a hatékony példán” – bármelyik pedagógiai tankönyv jellegéje is lehetne.

Subosits István

Pikálek, Štefan:

Súlyosan értelmi fogyatékosok nevelése és munkarehabilitációja

***(Výchovna a pracovnorehabilitačná činnosť u ťažko
mentálne postihnutých)***

Pedagogická Fakulta Univerzity Komenského, Bratislava, 1998

Néhány éve jelent meg, mégis fontos tájékozódást nyújt a magyar gyógypedagógusok számára a pozsonyi Komenszky Egyetem pedagógiai kara, értelmi fogyatékosok pedagógiája tanszékének vezetője, *Doc. PhDr. Pikálek Štefannak* a súlyosan értelmi fogyatékosok (magyar szóhasználatnál talán: értelmileg akadályozottak) nevelésével és munkába állításával, rehabilitációjával foglalkozó egyetemi tankönyve. A könyv bírálói *Doc. PhDr. Bajo Ivan, CSc.*, valamint *Dr. Skodacek Igor*, orvos.

A munka *három fő részre osztott*, mellékletekkel gazdagon ellátott. Bibliográfiája 114, főként szlovák és cseh nyelven, valamint németül, angolul megjelent szakmunkát tartalmaz, és két magyar munkát, *Bárcki Gusztáv* általános gyógypedagógiáját, mint történeti művet, és *Illyés Gyuláné* és munkatársai szlovákul, 1978-ban megjelent „speciálpedagógiai pszichológiáját”.

A *mellékletben* közli a szlovák szociális ellátás intézeteinek címeit, létszámadatait kerületként és járásonként. A 115 intézet egyharmada száz főnél többet befogadó, a legnagyobb létszámú 250 fős. Címjegyzéke jó lehetőséget kínál a magyar szakembereknek a kapcsolatteremtésre, baráti látogatások szervezésére.

A könyv első része alapismereteket, információkat szolgáltat az értelmi fogyatékos-ságról. Az első fejezetben, melynek címe *„Az értelmi fogyatékoság jellemzői”*, a szerző bemutatja az értelmi fogyatékosággal kapcsolatos orvosi, pszichológiai, szociális és jogi ismereteket. Külön foglalkozik a gyógypedagógiai (náluk „speciálpedagógiai”) munka alapvető vonásaival.

A második fejezet címe: *„Értelmi fogyatékos egyének a társadalomban”*. Benne történeti áttekintést olvashatunk az értelmi fogyatékosokkal való foglalkozás európai fejlődéséről, valamint a két világháború közti szlovákiai iskolarendszer kialakulásáról, napjaink nemzetközi törekvéseiről. Felsorolja azokat a nemzetközi intézményeket az UNESCO és a WHO keretén belül, amelyek kapcsolatosak a fogyatékosok ellátásával.

A harmadik fejezetben azután részletesen is bemutatja az intézmények jellemzőit és működését.

A következő fejezetben a szociális otthonok leírását adja *„A súlyos fokban értelmi fogyatékosok intézményes szociális gondozása”* címmel. A mű megjelenésének idején ezeket az intézményeket szociális gondozó intézményeknek, jelenleg pedig szociális szolgáltató otthonoknak nevezik.

A második részben közvetlenül az értelmi fogyatékosok rehabilitációját tárgyalja. „Az értelmileg akadályozott személyek aktivizálásának lehetőségei” cím alatt szól a szerző a személyiség fejlesztéséről, az aktivizálásról és motivációról, amely nélkülözhetetlen alapként szolgál az értelmi fogyatékosok nevelésében. Rámutat a nevelés elveire, leírja annak elemeit, figyelme kitér a családi nevelés kérdéskörére is. Bemutatja az értelmileg akadályozott személyek nevelési folyamatának specifikumait és a megvalósítás lehetőségeit. Támazkodik saját kutatási eredményeire, szól például a zeneterápia felhasználásának lehetőségeiről és hatásfokáról. Az egész alfejezet során hangsúlyozza a team-munka jelentőségét, a gyógypedagógusok és más fogyatékosokkal foglalkozó szakemberek közös együttműködését.

A szerző megkísérli jellemezni az értelmi fogyatékosok munkarehabilitációjának fogalmát. Hangsúlyozza, hogy értelmezésében a munkarehabilitáció nem más, mint egy rehabilitációs – terápiás – aktivitás, amely a munka gyógypedagógiai és gyógyító módszerei által valósul meg. A munkatevékenységnél ügyelni kell arra, hogy a fogyatékosok egészségi állapota ne romoljon általa. A munka kiválasztásánál és magánál a megvalósításnál is egyéni elbírálás szükséges. Véleményét kutatási eredményeivel támasztja alá, és felsorol néhány olyan megfelelő munkafolyamatot, amelyek az értelmi akadályozottaknál is használhatók.

Az utolsó részt a szerző befejező értekezésnek, javaslatoknak és ajánlásoknak szenteli. Itt, a hatodik fejezetben, az „Értelmileg akadályozottak integrációja” cím alatt a társadalmi beilleszkedés témáját boncolgatja. Szükségesnek érzi a megfelelő lehetőségek és feltételek megteremtését a mind szélesebb körű társadalmi befogadáshoz. Nagyon érdekes a szerző gondolata, mely szerint a szocializáció célja ezeknél az embereknél az kell, hogy legyen, hogy a gyógypedagógiai nevelő és munkarehabilitációs folyamat következtében olyan szokások, képességek és készségek alakuljanak ki, amelyek a fogyatékos és nem fogyatékos emberek együttélésében új beállítódást, új filozófiát, gondolkodásmódot és szemléletet eredményeznek.

Pikálek docens úr munkája nagyon érdekes és tanulságos, egyike azon kevés műveknek, amelyek a súlyos fokban értelmi fogyatékosok nevelésével, szocializációjával foglalkoznak. A szlovák szakirodalomban még hiányosságok vannak ezen a területen. Ezért is üdvözljük a könyv megjelenését a szlovák könyvpiacra, hiszen jó szolgálatot tesz nemcsak a gyógypedagógiai, speciálpedagógiai felsőoktatásban, hanem a gyógypedagógiai gyakorlatban és az érintett családok megsegítésében is.

Jacsa Zsuzsa

Az oktatás autonómiája - autonómia az oktatásban?!

(VII. Soproni Logopédiai és Pedagógiai Napok)

Szerkesztők: Márkné Ettlínger Zsuzsanna,
Táp Ferencné, Földes Tamás

„Fogjuk a kezét” Egyesület, Sopron, 2001. 206 p.

Hetedik alkalommal gyűltek össze szakemberek, hogy a Soproni Logopédiai és Pedagógiai Napok keretében eszmecsere folytassanak a nevelésügy időszerű kérdéseiről. A 2001. évi rendezvény témája a pedagógiai autonómia értelmezésének körét fogta át. A résztémákra kisugárzó, elvi tartalmú gondolatok előadói más-más szemszögből világították meg napjaink pedagógiai alternációit. *Gordosné dr. Szabó Anna* bevezető tanulmányának címe: Autonómia a pedagógiában. Néhány témaszó: irányított nevelés, belső motívumok, függőség, önkibontakozás stb.; *Szála Erzsébet* konferenciát megnyitó előadásának címe: Gondolatok a személyiségről, a másságról, autonómiáról, az ÉN-ről és a MÁSIK-ról, MÁSOK-ról; A tudás értéke ma és a jövőben – ez volt a tárgya *Vámos Dóra* előadásának; Az embernek ősi tapasztalata a törvény, rend és a szabadság, a törvényi elkötelezettség és az autonómia dilemmája – egy mondatba sűrítve ez a gondolat *Jelenits István* előadásának magva (Autonómia és elkötelezettség az erkölcsben); *Herczog Mária* mondanivalója a gyermekvédelem és pedagógia összefüggéseivel kapcsolatos; *Borosné Kézy Zsuzsanna* előadásának címe: A vezetői döntés autonómiája, avagy „mindenki másképp csinálja”.

A logopédiai szekcióban elhangzott előadások: A logopédus szabadságfoka (*Pataki László*); Törvényi szabályozás a logopédiai szakszolgálati munkában (*dr. Torda Ágnes*); Csoportmunka dadogó gyermekek szüleivel (*Juhász Ágnes*); A gyógypedagógus, logopédus, nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus és a tanító együttműködése a tanulás- és magatartászavarok felismerésében és terápiájában (*Kozma Szabolcs*).

Az óvodai szekció programját az alábbi előadások tették teljessé: Az autonómia szabadsága és a segítő identitás (*dr. Szilágyi Enikő*); Az autonómia érvényesülése a szülő, a pedagógus, a segítőpedagógus és a gyermek kapcsolatában (*dr. Závoti Józsefné*); Autonómia a személyiségben, avagy a személyiség autonómiája a meseszimbólumokban (*Licskainé Stípkovits Erika*); Autonómia a mozgásfejlesztésben (*Tótszöllősy Tünde*); A bábjáték gyógyító ereje a felnőttoktatásban (*Józsa Éva*); „Mindent megpróbálgatok, ami jó, azt megtartsátok” (*Badics Tiborné*).

Az iskolai szekció előadói köre az intézményi megvalósítás lehetőségeit kívánta számbavenni, s a tapasztalatok elemzését jelölte meg feladatának: A személy autonómiája a kereszteny nevelésben (*Németh László*); Lehet-e autonóm az iskola Magyaror-

szágon? (*Rab András*); A Dr. Hegedűs T. András (Roma esély) Alapítványi Középiscola, Szakiskola és Kollégium program (*Venczel János*); A halmozottan hátrányos helyzetű és cigány fiatalok – az iskolából lemorzsolódott gyermekek – visszavezetése az iskolaszerű képzésbe a kazincbarcikai Don Bosco Szakképző és Általános Iskolában (*Lukács Barnabás*); Néhány gondolat a „megengedésről” (*Sass László*); Környezeti nevelés, oktatásának lehetőségei (*Somogyi Csilla*); s végül Tanulási képességfejlesztés, tanulói önállóság (*Oroszlány Péter*).

A speciális iskolai szekció előadói és résztvevői a gyógypedagógiai intézményrendszert érintő, problematikusnak ítélt témaköröket vitatták meg. A tárgysorozat előadásai a következők voltak: A fogyatékosok oktatását ellátó iskolák tartalmi munkájának szabályozása (*Nagy Gyöngyi Mária*); Az iskolai autonómia lehetséges formái az új tartalmi szabályozás keretében (*Tölgyszéki Gyuláné*); Autonómia és felelősség (*dr. Sal Istvánné*); A „Változás” szimbólumai és dimenziói, mint az autonómia ígérete – avagy, hogyan jelenik meg a gyógypedagógiai gyakorlatban a felnőtté válás folyamata (*Tóth Gábor*).

A soproni rendezvény jelentősége, hogy újjólág ráirányította a figyelmet a nevelés egyik alapkérdésére, a szabadság és irányítottság, önállóság és kötelezettség stb. viszonyára. A kérdésre adandó válasz megfogalmazásában iránytű lehet a kiemelkedő indiai államférfi, *Mahatma Gandhi* gondolata: „A tekintély erősíti és nemesíti a gyöngét, ha az értelemnek a műve, de lealacsonyítja, ha pótolni akarja az értelmet, amelyet a halk belső hang megszentelt”. Ez mindenkor, minden helyzetben időszerű.

Subosits István

Dr. Varga Katalin, Dr. Diószeghy Gábor:

Hűtésbefizetés avagy a szuggesztíók szerepe a mindennapi orvosi gyakorlatban

Pólya Kiadó, 2001. 143 oldal. 1080 Ft.

Ha a könyv címe netán távolítólag befolyásolná az olvasót, hogy kezébe vegye a szerzőpáros kitűnően megírt munkáját, sietünk leszögezni: nem valami elvont orvoslástani metódus leírását találja benne az olvasó, hanem ahogy a cím is feltűnteti, a kritikus helyzetek mindennap előforduló konfliktusrendezési technikájához ad nem kevés segítséget. Ezen a ponton érintkezik a mondanivaló a gyógypedagógus tevékenységével, azéval, aki szinte naponként találkozik kétségbeesett, reményt vesztett szülőkkel, szorongó gyermekekkel, s ilyen esetekben a pedagógiai ráhatásokból nem hiányozhat-

nak a szuggesztív elemek sem. Ez a könyv arra igyekszik felhívni a figyelmet, hogy mennyire kedvezőtlenek a terápiás jellegű kapcsolatokban a negatív szuggesztíók, valamint szeretne a gyakorlat számára használható leírást adni, hogyan lehet kiaknázni a kedvező, jól felépített szuggesztíókban rejlő lehetőségeket a mindennapi orvosi-gyógyító (beleértve a rehabilitációs foglalkozásokat is) munkában.

Pásztázzuk át röviden a szerzők gondolatmenetét, felfogását. Az első rész a szuggesztíó fogalmának, jelentőségének értelmezésében kalauzolja el az olvasót. Idézzünk a könyvből néhány meghatározást: Szuggesztiónak tekinthető bármiféle „üzenet” a legtágabb értelemben, a tényleges szavaktól a kérdéseken át a tárgyi környezetig bármi, ami hat, a megszólításoktól kezdve a támogató, biztató szavakig. A szuggesztíós hatás lényege az, hogy a közlésre a befogadó nem engedelmességből, nem mint parancsra reagál, nem is mint kérést teljesíti, hanem egyszerűen „önkéntelenül” befogja a kommunikáció lényegi tartalmát, amely hat rá.

A könyv 11 fejezetből áll össze, s a gyakorló gyógypedagógus az alábbiakból tehet szert hasznos ismeretanyagra: a szuggesztíó fogalma, a negatív szuggesztíók hatása a páciensekre, a szuggesztíók felépítésének legfontosabb szabályai, veszélyek, kudarok, váratlan helyzetek, a módosult tudatállapot stb.

A könyvet haszonnal forgathatják szociális szakemberek, kritikus helyzetekben lévő emberekkel foglalkozók, tanulságokat, módszereket sajátíthatnak el a gyógypedagógusok, kiváltképpen azok, akik például dadogókkal foglalkoznak.

Subosits István

KÖZLEMÉNY

Képzések, továbbképzések gyógytornászoknak, gyógypedagógusoknak, testnevelőknek, edzőknek

**ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar,
Szomatopedagógiai Tanszék**

(1097 Budapest, Ecséri út 3.

Információk: *Tóth Ilona* tanulmányi osztályvezetőnél)

*1. Rehabilitációs úszásoktató szakirányú továbbképzési szak
(3 szemeszter)*

Jelentkezés feltétele: gyógypedagógiai tanár/terapeuta (bármely szak), vagy gyógytornász főiskolai végzettség, 2 év gyakorlat, egy úszásnem biztos tudása

2. Rehabilitációs foglalkoztató terapeuta szakirányú továbbképzési szak (4 szemeszter)

Jelentkezés feltétele: szomatopedagógia szakos gyógypedagógiai tanár/terapeuta, vagy gyógytornász főiskolai végzettség, 2 év gyakorlat

Magyar Lovasterápia Szövetség Alapítvány

(1066 Budapest, Teréz krt. 24.

Információk: *Barna Csillánál*)

1. Lovasterápia-hippoterápia szakág

Jelentkezés feltétele: szomatopedagógia szakos gyógypedagógiai tanár/terapeuta, vagy gyógytornász főiskolai végzettség, alapvető lovaglás

2. Lovasterápia-gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna szakág

Jelentkezés feltétele: gyógypedagógiai tanár/terapeuta végzettség és alapvető lovaglás

Fogyatékosok Nemzeti Sportszövetsége

(1142 Budapest, Dorozsna út 56.

Információ: *Börzsönyi Annánál*)

„Fogyatékos személyek testkulturális és egészségnevelésének valamint sportjának kiegészítő ismeretei” továbbképzési program

1. Gyógypedagógiai tanároknak, terapeutáknak, akik testnevelést tanítanak, diáksportot vezetnek.
2. Testnevelő és gyógytestnevelő tanároknak, akik a gyógypedagógia területén testnevelést tanítanak, diáksportot vezetnek.
3. Edzőknek, szakedzőknek, akik a fogyatékos személyek sportjával foglalkoznak.
4. Szervátültetett személyek testnevelésével, sportolásával foglalkozóknak.

Benczúr Miklósné dr.
tanszékvezető

CONTENTS

<i>Szücs, Marianna: Causes Hindering Integration of Children with Hyperkinetic Syndrome by Educational Institutes</i>	161
<i>Gönczi, Rita – Dr. Perlusz, Andrea: Experience from the Results of Studying State and Foundation Grants for Improving Professional Conditions for Inclusion</i>	175
<i>Vékássy, László: Treatment Solutions III. (Case Studies of Stammer)</i>	187
<i>Mrs. Bellák, Homor, Ildikó: The Importance of Group Effect in the Therapy of Children with Stammer</i>	194
<i>Lajos, Péter: Experience of a Short-term Dynamic Focal Therapy of a Woman with Psychic Dysphony</i>	199
<i>Janda, Zsuzsanna – Dr. Takács, Bernadett: The Method and Realisation of "Integral Play" in the 'Mikkamakka' Toy Library</i>	203
<i>Szabó, Éva: Stammer and its Therapy in the Medial Space</i>	207
<i>Mrs. Gordos, Dr. Szabó, Anna: Jakab Frim was born 150 years ago</i>	211
<i>Subosits, István: Early Days of Institutional Care for Orphans in Hungary</i>	220
<i>In Memoriam (Dr. Gereben, Katalin; Mrs. Haffner, Dobos, Szilvia)</i>	226
<i>Observer (Csonka, Imre; Subosits, István; Jacska, Zsuzsa)</i>	230
<i>Correction (Editor in chief)</i>	186
<i>News (Editor in chief; Dr. Torda, Ágnes; Dr. Benczúr, Judit)</i>	202, 219, 239

TARTALOM

<i>Szücs Marianna: A hiperkinetikus szindrómás gyermekek integrációját nehezítő, illetőleg akadályozó tényezők az oktatási intézmények részéről</i>	161
<i>Gönczi Rita – dr. Perlusz Andrea: Az integrált nevelés szakmai feltételeit javító pályázati lehetőségek eredményeinek tapasztalatai</i>	175
<i>Vékássy László: Kezelési megoldások III. (dadogó-esettanulmányok)</i>	187
<i>Bellákné Homor Ildikó: A csoporthatás jelentősége a dadogó gyermekek terápiájában</i>	194
<i>Lajos Péter: Egy psychogén dysphoniás nőbeteg rövid dinamikus fókuszterápiájának tapasztalatai</i>	199
<i>Janda Zsuzsanna – dr. Takács Bernadett: „Az integratív játék” módszere és megvalósulása a Mikkamakka Játéktárakban</i>	203
<i>Szabó Éva: Dadogás és terápia a köztes térben</i>	207
<i>Gordosné dr. Szabó Anna: 150 éve született Frim Jakab</i>	211
<i>Subosits István: Az árvákról való intézményes gondoskodás kezdetei hazánkban</i>	220
<i>In memoriam (Gereben Ferencné dr., Haffnerné Dobos Szilvia)</i>	226
<i>Figyelő (Csonka Imre, Subosits István, Jacska Zsuzsa)</i>	230
<i>Hibaigazítás (főszerkesztő)</i>	186
<i>Közlemények (főszerkesztő, dr. Torda Ágnes, Benczúr Miklósné dr.)</i>	202, 219, 239